
Protokoll

Pensionärsrådet

10 september 2024

Pensionärsrådets protokoll

Plats och tid	Bornholm, Rådhuset Visborg, 10 september 2024, klockan 13.00–15.30
Beslutande	Håkan Ericsson (S), Ordförande Birgitta Nylund (Pensionärernas Riksorganisation (PRO)), 1:e vice ordförande Britt Ohlsson (SPF Seniorerna), 2:e vice ordförande Jari Karivainio (M) Fredrik Gradelius (C) Yvonne Werkander (SKPF pensionärerna) Ingegerd Hörsne (Aktiva seniorer) Lilian Stenman (PRO Gotland) Barbro Björkander (SPF Seniorerna) Jan Olander (Riksför pensionärers gemenskapsgrupper)
Ersättare	Britta Andersson (SKPF pensionärerna) Matti Vuorinen (Pensionärernas Riksorganisation (PRO))
Övriga	Linda Jacobsson, sekreterare, RSF Cecilia Krook, samverkansledare, RSF Öystein Berge, kvalitetschef, SOF Caroline Thomasson, bostadsstrateg, RSF Anders Lindholm, planeringsstrateg, RSF Kristina Pajuäär, administrativ chef, SOF Jessica Söderlund, enhetschef myndighet, SOF Annelie Blixt, idrottskonsulent, RF-SISU Gotland Anita Gandå, idrottskonsulent, RF-SISU Gotland
Datum för justering	
Paragrafer	§ 13–25
Underskrifter	Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför signaturer. Sekreterare Linda Jacobsson Ordförande Håkan Ericsson Justerare Birgitta Nylund

Register

PRG § 13	Inledning	4
PRG § 14	Föregående protokoll 2024-05-22	4
PRG § 15	Godkännande av dagordning	4
PRG § 16	Val av justerare	4
PRG § 17	Diskussion äldrefrågor	5
PRG § 18	Rapport socialnämnden	6
PRG § 19	Rapport hälso- och sjukvårdsnämnden	7
PRG § 20	Rapport regionstyrelsen	9
PRG § 21	Samverkan idrottsrörelsen och pensionärsföreningar	10
PRG § 22	Bostadsseminarium	11
PRG § 23	Reviderad boendeförsörjningsplan särskilt boende för äldre	12
PRG § 24	Övriga frågor	13
PRG § 25	Mötet avslutas	13

PRG § 13 **Inledning**

Ordförande Håkan Ericsson (S) hälsar alla välkomna och förklarar mötet öppnat.

PRG § 14 **Föregående protokoll 2024-05-22**

Föregående protokoll 2024-05-22 godkänns och läggs till handlingarna.

PRG § 15 **Godkännande av dagordning**

Dagordningen godkänns.

PRG § 16 **Val av justerare**

Till justerare valdes Birgitta Nylund, Pensionärernas Riksorganisation (PRO).

PRG § 17 Diskussion äldrefrågor

Det har fungerat bra med personal inom äldreomsorgen under sommaren 2024.

Det är tungt för anhöriga att vårda sina anhöriga hemma, vilket gör att det är viktigt med avlastning, som fungerar bra.

Äldreboendet på Terra Nova tar Region Gotland över 2024-11-01. De flesta av de som är anställda idag kommer att bli kvar. Fortbildningsinsatser kommer det att bli. Frågor om vilka förändringar det blir och hur det blir med maten, kan inte besvaras i dagsläget. Det kommer att ta tid innan allt blir bra.

Inom sjukvården har kostnaden för hyrpersonal minskat. Trots besparingar, så har sommaren klarats av bra. Tillskott av pengar till sjukvården är nödvändig.

Pensionärsrådet vill göra ett inlägg för att stoppa byråkratin inom sjukvården. Det är för mycket administrativt arbete, som tar tid från patientkontakten. Allt ska ha kvalitetssäkring.

PRG § 18 Rapport socialnämnden

Under maj och juni behandlade vi en rapport om hur det går med att genomföra uppdraget att stärka enhetscheferna. Efter vårens inventering och intervjuer så ska det under hösten jobbas vidare med att ta fram åtgärdslistor på vilka stöd och utbildningar. Och annat som enhetscheferna behöver för att kunna fungera som trygga förändringsledare.

Socialnämnden beslutade också att införa förenklad ansökan om vissa servicetjänster. Alla gotlänningar över 75 år kan utan behovsbedömning ansöka och få följande servicetjänster: städ, tvätt, inköp, samt trygghetslarm. Det förenklar för medborgarna och vi sparar tjänstemannatid. Förmånen körs igång under senhösten.

Vi fick i juni en utvärdering av fördelarna med läkemedelsautomaterna. Vi har hittills placerat ut 80 stycken hos de som har hemtjänst. Det har underlättat för individen, men också sparat tid för hemtjänsten. På landsbygden där hemtjänsten måste åka mycket är vinsten störst. På södra Gotland har läkemedelsautomaterna sparat in motsvarande 1,5 tjänst. Vinsten är mindre i tätort. Införandet av läkemedelsautomater har dock gjort att hemsjukvården fått ökade arbetsuppgifter med 25 %, då de ska hantera medicinerna och informera hemtjänstpersonalen.

Gotland ligger i framkant i landet med att utnyttja läkemedelsautomater, som ökar friheten och säkerheten för individen och sparar personaltid för främst hemtjänsten. Detta fick jag skryta med på ett seminarium under Almedalsveckan i år!

Håkan Ericsson (S), ordförande i socialnämnden

PRG § 19 Rapport hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) har endast hållit ett sammanträde sedan den senaste rapporten. Vid det sammanträdet diskuterades vårens konflikt med vårdförbundet, med anledning av förhandlingarna om nytt kollektivavtal. Vårdförbundet gick i konflikten ut med övertids- och mertidsblockad, samt nyanställningsblockad. Därefter eskalerades konflikten till att omfatta strejk på vissa sjukhus i vissa regioner. Visby lasarett omfattades inte av strejkvarslet.

Med anledning av nyanställningsblockaden och det nya gemensamma avtalet om hyrpersonal, som samtliga regioner ingått genom SKR var planeringen inför sommaren ett orosmoln. Förvaltningen och avdelningarna hade inte möjlighet att anställa vikarier för sommarperioden då Region Gotland till skillnad från så gott som alla andra regioner, ökar i produktion snarare än går ner. Detta föranledde en stor arbetsinsats från samtliga verksamheter när blockaden väl hävdades. Initialt fanns en oro kring bemanningen och dess påverkan på verksamheterna, men vartefter tiden gick har bemanningen i stor utsträckning löst sig.

Sjukvården var föremål för omfattande medial bevakning inför sommaren med anledning av sammanslagningen av ortoped- och kirurgmottagning, samt neddragning av antalet vårdplatser i den verksamheten. HSN inväntar en mer fördjupad rapport kring hur verksamheten förflutit under sommaren, men utifrån statistik om antalet tillgängliga vårdplatser har Visby lasarett haft grönt läge så gott som hela sommaren med tillgängliga vårdplatser. Detta är bättre än en normal sommar då trycket brukar vara högre och ser initialt ut att kunna förklaras av ett förbättrat samarbete mellan olika aktörer i vårdkedjan inom både hälso- och sjukvårdsförvaltningen och socialförvaltningen. Samt ett lägre söktryck såväl från gotlänningar som besökare.

Under våren tog Region Gotland emot sjukvårdsministern Acko Ankarberg Johansson (KD) med anledning av den hemställan vi gått in med, föranlett av de stora merkostnader Gotland som huvudman för sjukvården har, men inte får kompensation för. I praktiken för Gotland över pengar från det kommunala uppdraget till sjukvården varje år vilket inte längre är vare sig försvarbart eller görligt. Statsrådet spenderade en heldag på Visby lasarett och fick träffa flera verksamheter samt få en fördjupad bild av den ekonomiska situationen för Region Gotland som en följd av huvudmannaskapet.

Tandvården har under senaste året haft en negativ utveckling med klart färre antal tandläkare i tjänst, vilket leder till en allt högre behovsprioritering och en sämre kapacitet att möta gotlänningarnas behov av tandvård. Vi ser en stark obalans i riket där lands- och glesbygd har liknande situation eller värre, som Gotland. Medan det finns en överetablering i storstäderna där tandvårdskliniker ägnar mycket tid åt rena estetiska ingrepp och diverse

botox-behandlingar. Med anledning av denna situation har HSN valt att från september 2024 omorganisera helgjouren i folktandvården och hänvisa de ca två patienter varje helg som är i behov av konsultation och ibland ingrepp till akutmottagningen. Och i förekommande fall till mun- och käkcentrum som har bakjour vid större odontologiska traumorna. HSN kommer att återkomma med förslag på åtgärder rörande den större frågan om framtidens tandvård och svårigheterna med kompetensförsörjning.

Filip Reinhag (S), ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden

PRG § 20 Rapport regionstyrelsen

Arbetet i regionstyrelsen har präglats av kampen för att få ekonomin att gå ihop. Efter budgetberedning i maj var alla partier överens om att Gotland inte klarar att finansiera sjukvården själva. Ö-läget kräver ökade insatser från staten för att klara en för gotlänningarna likvärdig sjukvård.

Faktabaserade utredningar visar att Gotland saknar 600 miljoner kronor om året för att klara vår sjukvård. Alltså uppväktades och fortsatt uppväktas regeringen att i statsbudgeten lägga in en ö-faktor på 600 miljoner kronor till Gotlands sjukvård.

Hittills har vi försökt klara sjukvården genom att skära och effektivisera i skola, äldreomsorg och omsorg, som gjort att vår skola, äldreomsorg och omsorg är jämfört med andra kommuner mycket kostnadseffektiva. Men nu klarar vi inte att skära längre i den kommunala verksamheten för att finansiera sjukvården.

I avvaktan på besked från regeringen beslutade regionfullmäktige i juni om en preliminär budget, som är en hård minibudget, som om den måste genomföras kommer få svåra konsekvenser för skolan, sjukvården och äldreomsorgen.

Dessutom har regionstyrelsen tagit yttranden om Heidelbergs utbyggnadsplaner för att bryta kalksten i 30 år till. Regionen har som högsta prioritet att värna vattnet och detta har genomsyrat regionens yttrande om framtida kalkstensbrytning. Sedan är det miljödomstolar som avgör hur det blir.

Efter sommarens turbulens om resekostnaderna i Region Gotland kommer regiondirektören se över att allt med politikernas och tjänstemäns resande är solklart och tydligt om vad som gäller.

Håkan Ericsson (S), ledamot i regionstyrelsen

PRG § 21 Samverkan idrottsrörelsen och pensionärsföreningar

Annelie Blixt och Anita Gandå, idrottskonsulenter från RF-SISU Gotland, informerar om vad de gör.

RF-SISU Gotland är en av Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildningarnas 19 regionala organisationer. RF-SISU Gotland har en gemensam styrelse, ledning och kansli. De verkar som en gemensam organisation med uppgift att i första hand stötta specialdistriktsförbund (SDF) och idrottsföreningar. RF-SISU är en stödorganisation till idrottsföreningar för att ge kunskap och kraft åt människors tankar, idéer och vilja att utvecklas. Deras besöksadress är Idrottens Hus, Färjeleden 5, Visby.

Det som är på gång nu är friskvårdskurser, som ska vara i Visby och Hemse, med start i oktober. De pågår en halvdag i veckan under 8 veckor. Till kurserna har de som har friskvård på recept förtur, då kurserna sker i samarbete med vårdcentralerna.

Senior-oktober är gratis prova på aktiviteter i idrottsföreningar på olika orter. Tennis på studs, gåfotboll, innebandy och luftvapenskytte är några aktiviteter, som det går att prova på. Kurser som ingår: Att tänka på när man tränar som senior, hjärt- och lungräddning. Det är en inspirationsdag för seniorledare.

Regionmiljonen är ett temporärt verksamhetsstöd som tilldelats RF-SISU Gotland, för att underlätta, stimulera och stödja insatser som främjar aktivitet och rörelse för barn, ungdomar, pensionärer och personer med funktionsnedsättning. Det ska framför allt vara fokus på rekrytering av nya medlemmar, samt behålla de som redan är i verksamheterna. Det gäller för både deltagare och ledare i föreningar. Alla föreningar inom fritidssektorn som gör insatser enligt dessa kriterier, har rätt att söka pengar hos RF-SISU. I dansens virvlar, Att få fler åsrika personer att finna dansen som lämplig och rörelseaktivitet, är exempel på aktiviteter som beviljats pengar. Även bidrag för teknik och marknadsföring.

Projektstöd 65+ är ett stöd som söks hos RF-SISU av idrottsföreningar. Det är två huvudområden: Utveckling av föreningens befintliga verksamhet för målgruppen. Uppstart av ny verksamhet i föreningen för målgruppen.

Fritidsbanken är ett bibliotek som lånar ut fritids- och idrottssaker gratis. Det är volontärer som sköter den dagliga verksamheten. Nu söker de nya volontärer, som kan slipa skridskor, valla skidor, laga och lappa fritidssaker.

Island Games kommer att arrangeras 2031.

PRG § 22 Bostadsseminarium

Håkan Ericsson (S) informerar att han har träffat Caroline Thomasson, som är bostadsstrateg, då de pratade om att arbeta med en gemensam konferens eller seminarium 2025. Den ska arrangeras tillsammans med pensionärsorganisationerna, Region Gotland och byggfirmor. Pensionärsorganisationerna skulle kunna stå för seminariet. Pensionärsrådet/pensionärsorganisationerna är intresserade av att samarbeta med Region Gotland för att arrangera en konferens/seminarium.

Bakgrunden är att andelen 80 åringar blir fler och de blir allt äldre.

Det behöver byggas seniorbostäder i tätorter som Hemse eller Slite. Även anpassa befintliga bostäder till seniorbostäder. Det behövs bostäder som alla har råd att bo i.

I Arvika har ett byggföretag inlett samarbete med HSB och SBF (seniororganisationer) och där byggs det anpassade seniorbostäder.

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Caroline Thomasson, bostadsstrateg och Anders Lindholm, planeringsstrateg, regionstyrelseförvaltningen, informerar om de nya riktlinjerna för bostadsförsörjning. Det finns lagkrav att alla Sveriges kommuner har riktlinjer/planer för bostadsförsörjningen. Den uppdateras varje ny mandatperiod. Den ska innehålla:

- Kommunens mål (antal byggda bostäder/år).
- Kommunens planerade insatser för att uppnå mål.
- Hur hänsyn tagits till relevanta nationella och regionala mål, planer och program (samt behovsanalys av bostadsmarknaden totalt och olika gruppers behov).
- Demografin och marknadssituationen skall beaktas.

Demografin ska vara med för första gången, då det är ett nytt lagkrav från oktober 2023.

Förslag till nya riktlinjer med handlingsplan håller på att arbetas fram nu under 2024. När den är uppdaterad så kommer den att tas upp under första kvartalet 2025 i regionstyrelsen. Sedan ska den ut på en remissrunda och slutligen upp för beslut i regionfullmäktige i december 2025, så att den kan börja gälla från 1 januari 2026.

Bostadsmarknadens nuläge på Gotland är att seniorbostäder saknas och det finns ett stort behov av sådana. Det finns stor efterfrågan av 3-4:or med hiss och garage. Även stor efterfrågan av radhus och tillgänglighetsanpassade

boenden finns. Läget ska vara centralt, det ska vara nära till affär och vårdcentral.

Fler seniorbostäder behöver byggas på Gotland och det behövs en erfaren aktör, som kan bygga dom.

Det krävs planering för mark, som kan passa till att bygga seniorbostäder på.

Nyproduktion av boenden blir ofta dyra. Även på landsbygden behöver bostadsbyggandet öka.

Gotlandshem har planer på att bygga trygghetsboende i Torslunden.

PRG § 23 **Reviderad boendeförsörjningsplan särskilt boende för äldre**

Kristina Pajuäär, administrativ chef och Jessica Söderlund, enhetschef myndighet, socialförvaltningen, informerar om arbetet med att revidera boendeförsörjningsplanen särskilt boende för äldre. Den revideras vartannat år. Syftet med planen är att primärt visa på behovet av boendeplatser inom särskilt boende på Gotland. Planen kan också ses som en del i arbetet med att planera boenden för äldre på regional nivå.

I nuläget finns det 663 st platser på särskilt boende, varav 316 st demensplatser och 347 st somatikplatser.

Plan fram till 2033 är att äldreboendet som håller på att byggas i Klintehamn med 60 st platser, beräknas vara klart 2025/2026. I Slite Vikhagen kommer ett äldreboende med 90 platser, beräknas vara klart 2028/2029 och i Visby ett äldreboende med 90 platser, beräknas vara klart 2032/2033.

För närvarande är det totalt 25 personer i kö till äldreboende, varav 16 till somatik och 9 till demens. 37 st står i byteskö.

Då den digitala utvecklingen går framåt, kan fler bo kvar hemma längre. För de som behöver hemtjänst är behovet inte lika stort som tidigare.

PRG § 24 Övriga frågor

Tillgänglighet i Almedalen behöver bli bättre. Under Almedalveckan 2024 gick inte tuff tuff tåget ner till Almedalen.

Toalettstolarna behöver bli högre på handikapptoaletterna, som finns i Region Gotlands lokaler t ex vårdcentraler och lasarettet. Det har hänt att personer blivit sittande, då de inte har kunnat ta sig upp från toalettstolen.

Pensionärsrådet önskar få en visning av en läkemedelsautomat på ett möte. De vill även bjuda in bygglovshandläggare, för att få veta hur deras handlägningsprocess går till.

Öystein Berge ställde en fråga från Anna-Lena Gutedal till pensionärsrådet, om hur det går med deras ansökan till Otto Åkermans stiftelse?
Den ansökan är inte klar för att lämnas in.

PRG § 25 Mötet avslutas

Ordförande tackar de närvarande för deltagandet och förklarar dagens möte avslutat.

Nästa möte 2024-11-12